

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

TLHAKOLE/MOPITLWE 2017

MADUO: 100

NAKO: Diura di le 2½

Pampiri e, e na le ditsebe di le 6.

DITAELO LE TSHEDIMOSETO

1. Pampiri e, e arogantswe ka DIKAROLO di le PEDI:

KAROLO A: Tlhamo (50)

KAROLO B: Ditlhangwa tsa tirisano (2 x 25) (50)

ELA TLHOKO: O tshwanetse go araba dipotso di le PEDI go tswa mo KAROLONG YA B.

2. Araba potso e le NNGWE go tswa mo go KAROLO A le di le PEDI go tswa mo go KAROLO B.
3. Kwala ka puo e o tlathlobiwang ka yona.
4. Simolola KAROLO NNGWE le NNGWE mo tsebeng e NTŠHWA.
5. O tshwanetse go rulaganya (sk. letlhomeso la dikakanyo/lenaneopaakanyo/mmapa wa dikakanyo/dintlhakgolo, jj), runa (tseleganya) o be o tlotlhe tiro ya gago diphoso. Thulaganyo e tshwanetse go tlhagelela PELE ga tlhamo.
6. Ipaakanyo kana letlhomeso lotlhe le tshwanetse go bontshiwa sentle. O gakololwa go thala mola go kgabaganya ipaakanyo ya gago.
7. O gakololwa go dirisa nako ya gago ka mokgwa o o latelang:
- KAROLO A: Metsotso e le 80
- KAROLO B: Metsotso e le 70 (2 x 35)
8. Nomora dikarabo ka nepagalo go latela thulaganyo ya dinomoro e e dirisitsweng mo pampiring ya dipotso.
9. O se ka wa tsenyeletsa setlhogo fa o bala mafoko.
10. Kwala sentle ka mokwalo o o buisegang.

KAROLO YA A: TLHAMO**POTSO 1**

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400–450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo kgotsa ditshwantsho tse di neilweng. Fa o dirisa setshwantsho go kwala tlhamo, se neele setlhogo se se maleba. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lenaneopaakanyo go tthagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa PELE o kwala sa bofelo.

- 1.1 O se bone nong go rakalala godimo, go ya tlase ke ga yona. [50]
- 1.2 Ditlhopho tsa lekgotlataolo la sekolo. [50]
- 1.3 Tshomarelo ya motlakase ke tlhobaboroko. [50]
- 1.4 Botho bo ile. [50]
- 1.5 Fa nka nna mokwadi wa dibuka tsa Setswana ... [50]
- 1.6 Ditshwantsho tse di tlhagelelang mo ditsebeng tsa 3 le 4 di ka tsosa maikutlo kgotsa tsibogo e e rileng. Tlhopha setshwantsho se le SENGWE, mme o kwale tlhamo ka ga sona. Neela tlhamo ya gago setlhogo se se maleba. Nomora potso ya gago go nna 1.6.1, 1.6.2 kgotsa 1.6.3.

ELA TLHOKO: Setshwantsho se o se tlhophileng se tshwanetse go nyalana le diteng tsa tlhamo ya gago.

1.6.1

[Se nopotswe go tswa mo: Inthaneteng]

[50]

1.6.2

[Se nopotswe go tswa mo: Inthaneteng]

[50]

1.6.3

[Se nopotswe go tswa mo: *Sowetan*, Labobedi, 20 Diphlane 2015]

[50]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITLHANGWA TSA TIRISANO**POTSO 2**

Araba dipotso di le PEDI mo karolong e. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

2.1 LEKWALO LA BOTSALANO

Kwalela mogoloo lekwalo o mmolelele gore o dirile jang mo tthatlhobong ya ipaakanyo. Mo lemose dikgwetlho tse o nnileng le tsona le ponelopele ya gago tebang le tthatlhobo ya makgaolakgang.

[25]**2.2 LEKWALO LA SEMMUSO LA KOPO**

Setlhophapha sa mmmino mo sekolong sa lona se tshwanetse go tsenela Dikgaisano tsa Boditšhabatšhaba tsa mmmino wa dikolo kwa Botswana. Barutwana ba bangwe ga ba na makwalo a mosepele, mme ba bangwe ba tlaela madi a sepalamo. Kwalela mogokgo lekwalo le mo go lona o kopang tetla ya go kokoanya matlole a go thusa mo botlhoking jo.

[25]**2.3 MMUISANO**

Baithuti ba ditheo tse dikgolwane tsa thuto ba ngongoregela dituelo tse di tthatlositsweng tsa dirutwa. Mofeti-ka-tsela mongwe o kopana le wena mo tseleng, mme lo buisana ka ntlha e. Kwala mmuisano oo.

[Se nopotswe go tswa mo: Inthaneteng]

[25]

2.4 PEGELO

Barutwana ba marematlou ba ne ba etetse yunibesithi nngwe go tsenela dipontsho ka ga tshedimosetso ya boithutedi. Kwala pegelo e o tlaa e tlhagisang kwa go mogokgo mabapi le loeto lo.

[25]**2.5 PUO**

Mogokgo o lo itsisitse fa ba Lefapha la Thuto ba tlaa jela sekolo sa lona nala mo kgwedding e e tlang. O tlhophilwe go neelana ka puo mabapi le tlhokego ya barutabana ba dirutwa dingwe. Kwala puo eo.

[25]**2.6 TSA BOTSHELO JWA MOSWI**

Modirimmogo o tlhokafetse jaanong mothapi wa lona o go kopile go thusa ba lelapa go rulaganya tsa botshelo jwa moswi. Kwala tsa botshelo jwa moswi o etse tlhoko go akaretsa dintlha tsotlhe tsa botlhokwa. (Gakologelwa gore go buiwa ka ga moswi e seng motshedi.)

[25]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B:
PALOGOTLHE YA TLHATLHOBO:

50
100